

Załącznik Nr 1
do Uchwały
Nr XXVII/204/2013
Rady Powiatu Miejskiego
z dnia 22 kwietnia 2013 roku

POWIATOWY PROGRAM
DZIAŁA NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
W POWIECIE MIEJSKIM
NA LATA 2013 ó 2020

MIEJSCA, KWIECIE 2013 r.

SPIS TRE CI:

I. WPROWADZENIE DO PROGRAMU.....	3
II. CHARAKTERYSTYKA POWIATU M/ AWSKIEGOí í í í í í í í .	6
III. INSTYTUCJE I ORGANIZACJE POZARZ DOWE DZIA/ AJ CE NA TERENIE POWIATU M/ AWSKIEGO NA RZECZ OSÓB NIEPE/ NOSPRAWNYCH	9
IV. POWIATOWY PROGRAM DZIA/ A NA RZECZ OSÓB NIEPE/ NOSPRAWNYCH NA LATA 2013 ó 2020	27
HARMONOGRAM	37

I. WPROWADZENIE DO PROGRAMU

Liczba osób niepełnosprawnych w Polsce oraz różnorodność problemów jakie rodzi niepełnosprawność sprawia, że grupa ta powinna zajmować szczególne miejsce w społecznej polityce państwa.

Ostatnie dane, dotyczące liczby osób niepełnosprawnych w Polsce pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego 2011r. W 2011 roku liczba osób niepełnosprawnych ogółem wynosiła około 4,7 mln (dokładnie 4 697,5 tys.). Tym samym liczba osób niepełnosprawnych w Polsce stanowiła 12,2% ludności kraju wobec 14,3% w 2002 r. (blisko 5,5 mln osób niepełnosprawnych w 2002 roku). Udział mężczyzn wśród osób niepełnosprawnych wynosił 46,1% wobec 53,9% dla kobiet. Odsetki te jednak mogą być zaniżone ze względu na występujące niedoszacowania danych.

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011 został przeprowadzony innymi metodami niż poprzedni z 2002 roku. W NSP 2011 zostały wykorzystane administracyjne bazy danych. Ponadto dane dotyczące niepełnosprawności zostały zebrane w ramach spisu reprezentacyjnego, co oznacza, że nie wszystkim Polakom zostały zadane pytania o niepełnosprawność. Dane ze spisu reprezentacyjnego zostały uogólnione na całą populację.

Wdrożona z dniem 1 stycznia 1999 roku reforma ustrojowa przyniosła szereg zmian w zasadach organizacji i działania władz publicznych. Powstały nowe struktury samorządu terytorialnego – powiaty, które przejęły szereg zadań realizowanych wcześniej przez organy administracji rządowej. Samorządy stały się odpowiedzialne za sytuację życiową swoich mieszkańców. Odpowiedzialność ta dotyczy też osób niepełnosprawnych.

Zakres kompetencji poszczególnych służb działających na rzecz osób niepełnosprawnych określa ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2011, Nr 127, poz. 721 z późn. zm.).

Według ustawy do zadań powiatu należą m.in.:

- opracowywanie i realizacja, zgodnie z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

- rehabilitacji społecznej;
- rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia;
- przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych określa niepełnosprawno jako trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującej niezdolność do pracy.

Według Karty Praw Osób Niepełnosprawnych: „niepełnosprawnymi są osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz wypełnianie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi...”. Karta Praw Osób Niepełnosprawnych podkreśla fundamentalne **prawa** osób niepełnosprawnych do godnego życia zakazując przy tym dyskryminacji.

Należy więc podjąć różnorodne działania w celu podniesienia publicznej świadomości o prawach osób niepełnosprawnych, o pozytywnym wkładzie jaki wnoszą te osoby w życie innych ludzi, a także o problemach z którymi spotykają się z powodu swej niepełnej sprawności.

Istotą programu jest stworzenie na terenie powiatu mławskiego odpowiednich warunków oraz zagwarantowanie i udzielenie osobom niepełnosprawnym takiej pomocy, która umożliwi osiągnięcie jak najlepszej jakości samodzielności i aktywności przy wykorzystaniu tkwiących w nich potencjalnych zdolności i możliwości.

Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych oparty jest na Strategii rozwiązywania problemów społecznych powiatu mławskiego na lata 2010 - 2020. Nadzającym celem strategii i jej uszczegółowieniem w programie jest objęcie i udzielenie osobom potrzebującym pomocy w pokonaniu barier uniemożliwiających uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym.

Program wyznacza kierunki rozwoju oferty wsparcia dla osób niepełnosprawnych, które dostosowane do rzeczywistych potrzeb stanowi będące podstawą do sporządzenia konkretnych projektów wcielanych w życie na terenie naszego powiatu. Do skutecznej realizacji zamierzonych celów niezbędna będzie współpraca władz powiatowych, gminnych, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji działających na rzecz osób

niepełnosprawnych mogących wspierać realizację programu merytorycznie i finansowo, z uwzględnieniem problemów, zasobów i specyfiki poszczególnych jednostek.

II. CHARAKTERYSTYKA POWIATU MAZOWIECKIEGO

Powiat Mazowiecki położony jest na Nizinie Mazowieckiej, w północno zachodniej części województwa mazowieckiego.

Powiat Mazowiecki zajmuje 1.182,3 km². Składa się z 10 gmin w tym jedna miejska (Mazów) i 9 wiejskich: Dzierzgowo, Lipowiec Kościelny, Radzanów, Strzegowo, Stupsk, Szreńsk, Szymbark, Wieczfnia Kościelna, Wińsko. Powiat składa się z 247 miejscowości i 219 sołectw.

Tabela nr 1. Ludność powiatu mazowieckiego - stan w dniu 31 XII 2011 roku (wg NSP 2011)

Gmina	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Mazów	30.930	14.757	16.173
Dzierzgowo	3365	1.734	1.631
Lipowiec Kościelny	4979	2.440	2.539
Radzanów	3.604	1.811	1.793
Strzegowo	7.898	3.986	3.912
Stupsk	5.069	2.537	2.532
Szreńsk	4.491	2.233	2.258
Szymbark	4.720	2.383	2.337
Wieczfnia Kościelna	4.253	2.160	2.093
Wińsko	5.394	2.736	2.658
Ogółem	74.703	36.777	37.926

Źródło: www.stat.gov.pl

W powiecie mławskim liczy 74.703 mieszkańców 11.199 to osoby niepełnosprawne*, co stanowi 14,9 % ogółu.

Wśród niepełnosprawnych znajduje się 1.219 dzieci do lat 15*.

*ród GUS stan na dzień 31.12.2005r.

Trudno jest wskazać precyzyjną liczbę osób niepełnosprawnych zamieszkujących na terenie Powiatu, ponieważ nie ma spójnego systemu orzeczniczego. Za osobę niepełnosprawną uznaje się taką, która legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydanym przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Równoważnymi orzeczeniami są wydane przez ZUS orzeczenia o niezdolności do pracy, w tym orzeczenia o zaliczeniu do którejś z grup inwalidzkich oraz wydane przed 1 stycznia 1998 r. w tym orzeczenia dotyczące niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym wydane przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Edukacja dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w Powiecie Mławskim przedstawia się następująco:

- 1 przedszkole z oddziałami integracyjnymi,
- 1 przedszkole specjalne,
- 1 szkoła podstawowa z oddziałami integracyjnymi,
- 1 szkoła podstawowa specjalna,
- 1 gimnazjum specjalne,
- 1 szkoła ponadgimnazjalna z oddziałami integracyjnymi,
- 1 szkoła ponadgimnazjalna specjalna.

Niepełnosprawność, nawet w stopniu znacznym, nie wyklucza możliwości podjęcia przez osobę niepełnosprawną zatrudnienia.

Praca zawodowa jest w życiu osób niepełnosprawnych jednym z czynników przyczyniających się do ich powrotu do sprawności. Oprócz funkcji dochodowej, która zapewnia niepełnosprawnym niezależność ekonomiczną, praca przyczynia się do kształtowania prawidłowych zachowań społecznych i zapewnia możliwość samorozwoju oraz stanowi element skutecznej rehabilitacji.

W tabeli nr 2 przedstawiono ogólną liczbę osób bezrobotnych oraz liczbę osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mławie w latach 2010-2012.

Tabela nr 2. Ogólna liczba osób bezrobotnych oraz liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w latach 2010-2012.

2010 rok		2011 rok		2012 rok	
Ogólna liczba osób bezrobotnych	Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP	Ogólna liczba osób bezrobotnych	Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP	Ogólna liczba osób bezrobotnych	Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP
4213	179	3966	173	4623	189

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie

Wyżej wymienione dane wskazują, że osoby niepełnosprawne stanowią niewielki procent ogółu zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mławie. Niezbędne jest podjęcie działań w celu zwiększenia liczby osób ubiegających się o zatrudnienie i zatrudnionych.

III. INSTYTUCJE I ORGANIZACJE POZARZ DOWE DZIAŁAJĄCE NA TERENIE POWIATU MIAWSKIEGO NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

1. Wydział Edukacji i Zdrowia Starostwa Powiatowego w Mieście

W odniesieniu do osób niepełnosprawnych realizuje następujące zadania:

1. Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy na rzecz osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy i nie pozostające w zatrudnieniu.
2. Przyznawanie osobom niepełnosprawnym rodków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej.
3. Dokonywanie zwrotu kosztów wyposażenia stanowisk pracy osób niepełnosprawnych.
4. Dokonywanie zwrotu kosztów adaptacji pomieszczeń zakładu pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych, w szczególności poniesionych w związku z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla tych osób, stosownie do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności tj.
  - adaptacji lub nabycia urządzeń ułatwiających osobie niepełnosprawnej wykonywanie pracy lub funkcjonowanie w zakładzie pracy,
  - zakupu i autoryzacji oprogramowania na użytek pracowników niepełnosprawnych oraz urządzeń technologii wspomagających lub przystosowanych do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności,
  - rozpoznania przez specjalistów medycyny pracy potrzeb osób niepełnosprawnych,
5. Dokonywanie zwrotu miesięcznych kosztów zatrudniania pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy w zakresie czynności ułatwiających komunikowanie się z otoczeniem a także czynności niemożliwych lub trudnych do samodzielnego wykonania przez pracownika niepełnosprawnego na stanowisku pracy.
6. Udzielanie dofinansowania do wysokości 50% oprocentowania kredytów bankowych, zaciąganych przez osoby niepełnosprawne na kontynuowanie działalności gospodarczej lub prowadzenie własnego lub dzierżawionego gospodarstwa rolnego.
7. Finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych.

8. Dokonywanie zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę na szkolenia zatrudnionych osób niepełnosprawnych.
9. Sporządzenie informacji i sprawozdania dotyczących realizacji zadań Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.
10. Współpraca z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w realizacji zadań i programów o zasięgu powiatowym.
11. Współpraca z Powiatową Spółdzielnią Rad do Spraw Osób Niepełnosprawnych.
12. Udzielanie informacji o programach dla osób niepełnosprawnych i instytucji.
13. Realizacja programu pn. „Program wyrównywania różnic między regionami”, którego celem strategicznym jest wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych, zamieszkujących regiony słabo rozwinięte ekonomicznie i społecznie w dostępie do rehabilitacji zawodowej i społecznej.
14. Udzielanie dotacji celowej dla organizacji pozarządowych w tym organizacji skupiających osoby niepełnosprawne na zadaniach z zakresu kultury i sztuki oraz promocji zdrowia.
15. Udzielanie poradnictwa, w zakresie przysługujących praw oraz wypracowania wniosków składanych do PFRON.

W latach 2010 - 2012 na poszczególne zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej Powiat Miejski wydatkował środki w sposób podany w niżej przedstawionej tabeli:

Tabela nr 3. Zadania z zakresu zatrudnienia i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

Lp.	Nazwa zadania	Rok 2010		Rok 2011		Rok 2012	
		Liczba osób	Kwota(zł)	Liczba osób	Kwota(zł)	Liczba osób	Kwota(zł)
1.	Przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej	8	206.925,03	6	145.000,00	4	86.000,00
2.	Wyposażenie stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych	3	104.229,51	3	93.000,00	9	368.000,00
3.	Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy na rzecz osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy i nie pozostające w zatrudnieniu.	1	4.955,46	5	18.935,68	3	22.751,56
	RAZEM	12	316.110,00	14	256.935,68	16	476.751,56

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Edukacji i Zdrowia Starostwa Powiatowego w Mieście.

2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mławie

W odniesieniu do osób niepełnosprawnych realizuje następujące zadania:

- 1) Dofinansowania do uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych:
- 2) Dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt ortopedyczny i środki pomocnicze:
- 3) Dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych i urbanistycznych oraz w komunikowaniu się :
- 4) Dofinansowania sportu, kultury, rekreacji i turystyki.
- 5) Udzielanie informacji osobom niepełnosprawnym o ich prawach i uprawnieniach.
- 6) Umieszczanie osób w tym niepełnosprawnych w domach pomocy społecznej.
- 7) Prowadzenie rodowiskowego Domu Samopomocy dla Osób z Upośledzeniem Umysłowym.
- 8) Realizacja Programu „Aktywny Samorząd”, którego celem jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. W ramach programu niepełnosprawni mieszkańcy Powiatu mogą skorzystać z dofinansowania do zakupu sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem, urzędzielektorskich, sprzętu brajlowskiego, zakupu elektrycznego wózka inwalidzkiego, odpowiedniego wyposażenia samochodu dla osób z uszkodzonym narządem ruchu, a także kursu na prawo jazdy kat. B.
- 9) Udzielanie informacji o programach dla osób niepełnosprawnych i instytucji.
- 10) Bezpieczne poradnictwo specjalistyczne /psycholog, terapeuta rodzinny, pedagog/ na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
- 11) Współpraca z organizacjami pozarządowymi.

Tabela nr 4 przedstawia liczbę osób niepełnosprawnych, które skorzystały z dofinansowania PFRON oraz wysokość wydatków wydatkowanych na poszczególne zadania w latach 2009 ó 2012.

Tabela nr 4. Liczba osób niepełnosprawnych, które skorzystały z dofinansowania PFRON oraz wysokość wydatków wydatkowanych na poszczególne zadania w latach 2009 ó 2012

Nazwa zadania	2009 r.		2010 r.		2011 r.		2012	
	Liczba osób	Kwota (zł)	Liczba osób	Kwota (zł)	Liczba osób	Kwota (zł)	Liczba osób	Kwota (zł)
Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych.	202	141.904,00	96	67.600,00	89	66.666,00	190	174.429,00
Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.	18	109.460,39	21	72.665,00	16	129.382,00	42	247.585,50
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i rodki pomocnicze przyznane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów.	607	226.736,61	463	175.845,00	529	183.259,37	298	225.128,00
Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych*	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
RAZEM	827	478.101,00	580	316.110,00	634	379.307,37	530	647.142,50

ródłó: Dane własne PCPR w Mławie.

Jak wynika z powyższego zestawienia, najczęściej osób niepełnosprawnych korzysta z pomocy PCPR w zakresie dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i rodki pomocnicze.

*Zadanie nie przyjęte do realizacji przez Radę Powiatu, ale realizowane przez Wydział Edukacji i Zdrowia ze środków budżetu Powiatu w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi.

3. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydaje orzeczenia o:

- **znaczny** stopniu niepełnosprawności - zalicza się do niego osób niezdolnych do pracy albo zdolnych do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagających stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.
- **umiarkowanym** stopniu niepełnosprawności - zalicza się do niego osób niezdolnych do pracy albo zdolnych do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagających czasowej lub częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.
- **lekkim** stopniu niepełnosprawności - zalicza się do niego osób o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy lub mającej ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.
- **niepełnosprawności dzieci** do 16 roku życia - uznaje się je za upośledzenie stanu zdrowia bądź zaburzenie funkcjonowania organizmu przekracza okres 12 miesięcy, a niezdolność do zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych, jak: samoobsługa, samodzielne poruszanie się, komunikowanie z otoczeniem powoduje konieczność stałej opieki lub pomocy w sposób przewyższający zakres opieki nad zdrowym dzieckiem w danym wieku.

Orzeczenie wydane przez Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności pozwala korzystać z następujących form pomocy, bądź uprawnień:

- korzystanie z ulg podatkowych, komunikacyjnych, zwolnień z opłat radiowo-telewizyjnych, telekomunikacyjnych, na podstawie odrębnych przepisów,
- rehabilitacji leczniczej, miłośwalni, turnusów rehabilitacyjnych,
- uczestnictwa w terapii zajęciowej,
- uzyskania odpowiedniego zatrudnienia, korzystania ze specjalistycznych szkoleń,
- uprawnienia do zasięgnięcia pomocy,
- korzystania z karty parkingowej

Tabela nr 5. Decyzje wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wg stopni i przyczyny niepełnosprawności.

Wyszczególnienie		2009		2010		2011		2012	
		pow. 16 lat	do 16 r. *	pow. 16 lat	do 16 r. *	pow. 16 lat	do 16 r. *	pow. 16 lat	do 16 r. *
Liczba decyzji wydanych przez powiatowy zespół ds. orzekania o niepełnosprawności wg stopni niepełnosprawności	Ogółem	748	222	1.118	190	1.013	180	890	186
	lekki	222	-	233	-	211	-	234	-
	umiarkowany	248	-	372	-	392	-	361	-
	znaczny	278	-	513	-	410	-	295	-
Przyczyny niepełnosprawności i liczba osób wzgl dem których wydano orzeczenia **	U	26	14	15	10	27	12	28	11
	P	102	28	143	1	121	15	115	7
	L	10	7	12	6	8	13	6	13
	O	9	4	16	2	17	8	22	5
	R	207	22	260	28	292	16	241	24
	E	11	20	17	16	12	11	14	14
	S	143	47	378	54	288	49	217	30
	T	7	5	6	5	11	3	11	0
	M	5	14	8	7	11	4	5	12
	N	93	29	130	23	113	15	117	18
	I	135	32	133	25	113	30	114	30
	C	0	0	0	13	0	4	0	22

*Powiatowe Zespoły orzekają niepełnosprawności dzieci (do 16 r.) bez określenia stopnia niepełnosprawności.

**Znaczenie symboli niepełnosprawności:

U ó upo ledzenie umysłowe

- P ó choroby psychiczne
- L ó zaburzenia g ósu, mowy i choroby s óchu
- O ó choroby narz du wzroku
- R ó upo ledzenie narz du ruchu
- E ó epilepsja
- S ó choroby uk ódów oddechowego i kr enia
- T ó choroby uk ódu pokarmowego
- M ó choroby uk ódu moczowo ó p óciowego
- N ó choroby neurologiczne
- I ó inne, w tym schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zaka ne, zeszpecenia, choroby uk ódu krwiotwórczego, C-ca ó ciowe zaburzenia rozwojowe

Jak wynika z powy szego zestawienia w latach 2010-2011 liczba osób niepe ósoprawnych powy ej 16 r. w Powiecie M ówskim zdecydowanie wzros ó w porównaniu z rokiem 2009. Naley podkre li , e w latach 2010 - 2011 utrzymywa ó si przewaga wniosków osób doros óch w wieku powy ej 60 r. . Ich g ównym celem by ó uzyskanie wiadczenia piel gnacyjnego.

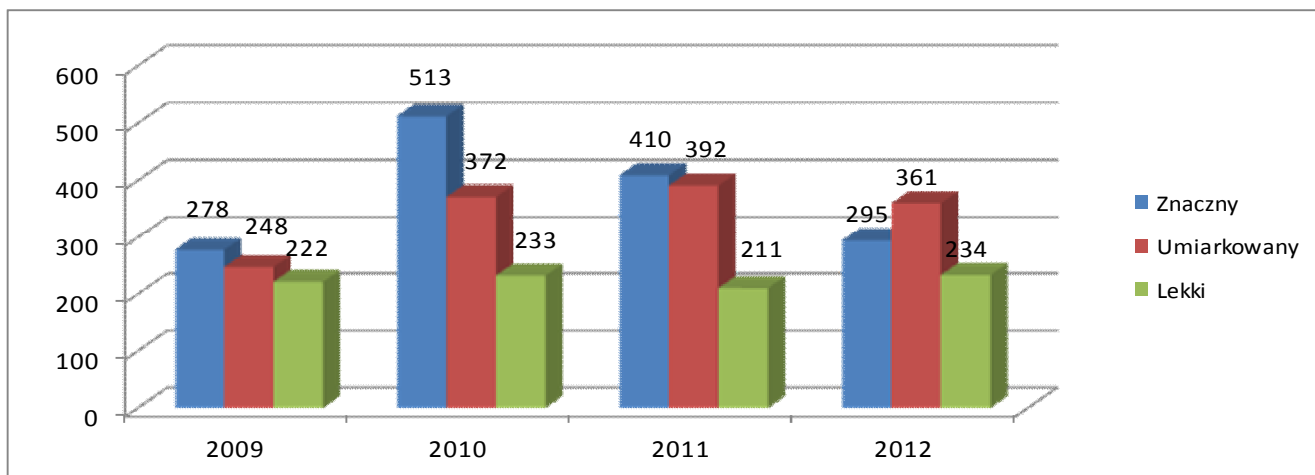
Wed óg danych Powiatowego Zespo ó do Spraw Orzekania o Niepe ósoprawno ci wi kszo ó osób niepe ósoprawnych z powiatu m ówskiego stanowi kobiety:

Tabela nr 6. Podzia ó osób niepe ósoprawnych ze wzgl du na p ó :

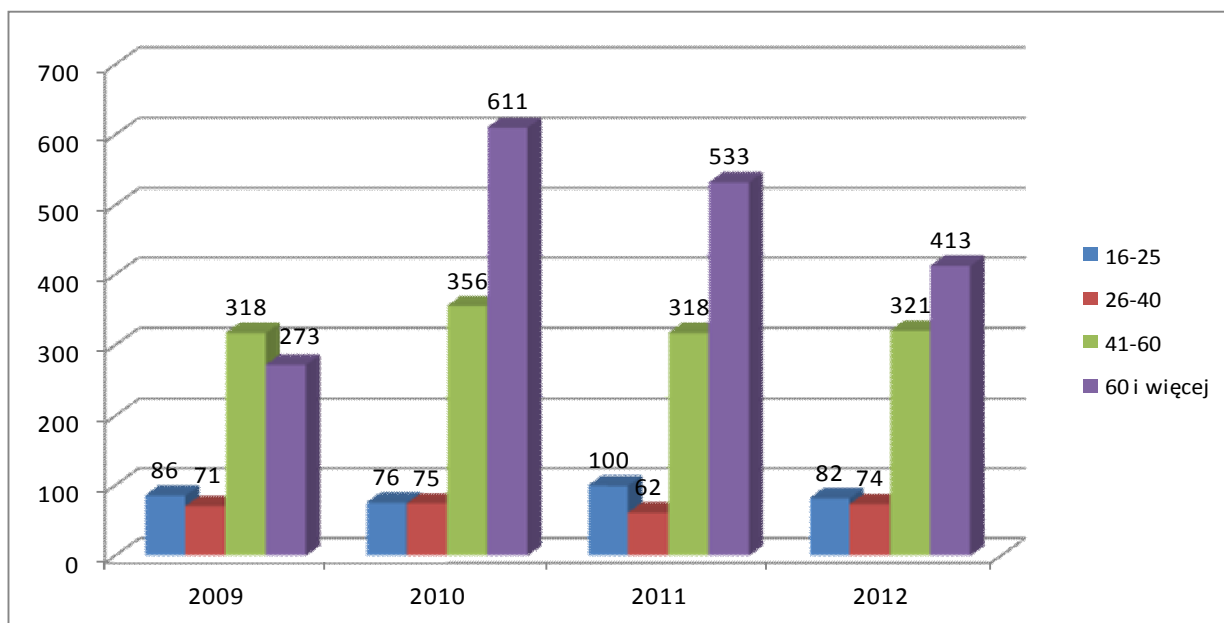
2009 rok		2010 rok		2011 rok		2012 rok	
m czy ni	kobiety	m czy ni	kobiety	m czy ni	kobiety	m czy ni	kobiety
324	424	426	692	428	585	423	467

ród ó: Dane Powiatowego Zespo ó do Spraw Orzekania o Niepe ósoprawno ci

Podzia ó osób niepe ósoprawnych ze wzgl du na stopie niepe ósoprawno ci przedstawia si nast puj co:

Podział osób niepełnosprawnych ze względu na wiek przedstawia się następująco:

Powyższe dane nie uwzględniają osób do 16 roku życia (orzeczenia bez nadania stopnia niepełnosprawności).

Osoby posiadające prawomocne orzeczenia o niepełnosprawności (dot. dzieci do 16r. życia) i stopniu niepełnosprawności mogą zwrócić się do Powiatowego Zespołu Orzekania o Niepełnosprawności o wydanie legitymacji osoby niepełnosprawnej po wiadczącej stopień niepełnosprawności.

4. Rodowiskowy Dom Samopomocy dla Osób Upośledzonych Umysłowo w Mieście.

Jest koedukacyjną jednostką organizacyjną pomocy społecznej pobytu dziennego przeznaczoną dla 41 osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie (typ B) w stopniu głębokim, umiarkowanym i lekkim.

rodowiskowy Dom Samopomocy:

- 1) Stwarza warunki umożliwiającej wikszy dostęp do szeroko pojmowanych świadczeń: rehabilitacji społecznej, socjoterapii i psychoterapii, opieki pielęgniarskiej i oddziaływań usprawniających,
- 2) Tworzy warunki dla zaspokajania potrzeb rekreacyjno - kulturalnych, Samorealizacji, nauki i samodzielności,

- 3) Kształuje i rozwija zasady współżycia w środowisku poprzez: wychowanie i edukację, uczestniczenie w zajęciach kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych oraz utrzymywania kontaktów z rodzinami uczestników Domu,
- 4) Pomaga przy organizacji i prowadzeniu grup wsparcia dla rodzin osób z zaburzeniami psychicznymi oraz grup samopomocy,
- 5) Kształuje w środowisku lokalnym pozytywne postawy wobec osób z upośledzeniem umysłowym poprzez współpracę i współdziałanie z samorządem lokalnym, instytucjami i organizacjami społecznymi, stowarzyszeniami, Kościołem Katolickim i innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Działalność Domu poprzez stosowanie specjalistycznych form pomocy daje szansę użytkownikom na odzyskanie przez nich zdolności do funkcjonowania w określonych rolach społecznych oraz zwiększa i wzmacnia ich stopień samodzielności. Stworzone zatem zostały warunki pełniejszej integracji społecznej osób z upośledzeniem umysłowym, a prowadzona działalność edukacyjno-informacyjna ukierunkowana jest na profilaktykę i ochronę zdrowia psychicznego. Obiekt jest przystosowany zewnętrznie i wewnętrznie do potrzeb osób niepełnosprawnych w tym poruszających się na wózkach inwalidzkich. Placówka posiada mikrobus dostosowany do przewozu osób niepełnosprawnych.

5. Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Mławie

Zadaniem Poradni jest w szczególności:

- 1) Wspomaganie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży, efektywne uczenie się, nabywania i rozwijania umiejętności negocjacyjnego rozwiązywania konfliktów i problemów oraz innych umiejętności z zakresu komunikacji społecznej,
- 2) Profilaktyka uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży, udzielanie pomocy psychologiczno - pedagogicznej dzieciom i młodzieży z grup ryzyka,
- 3) Terapia zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych,
- 4) Wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny,
- 5) Pomoc uczniom w dokonywaniu wyboru kierunku kształcenia, zawodu i planowania kariery zawodowej,
- 6) Prowadzenie edukacji prozdrowotnej wśród uczniów, rodziców, nauczycieli,
- 7) Pomoc rodzicom i nauczycielom w diagnozowaniu i rozwijaniu potencjalnych możliwości oraz mocnych stron uczniów.

Z usług Poradni korzysta średnio 1350 osób rocznie.

6. Specjalny O rodek Szkolno ó Wychowawczy w Mówie

W skład Specjalnego O rodka Szkolno ó Wychowawczego w Mówie wchodzi :

- 1. Przedszkole specjalne**, w którym przebywa 9 dzieci,
- 2. Szkoła Podstawowa**, w której uczy się 49 uczniów w 8 oddziałach,
- 3. Gimnazjum**, w którym uczy się 40 uczniów w 5 oddziałach,
- 4. Zasadnicza Szkoła Zawodowa**, w której uczy się 22 uczniów w 3 oddziałach,
- 5. Szkoła przysposabiająca do pracy**, w której uczy się 23 uczniów w 3 oddziałach.

Do o rodka uczyszczają dzieci posiadające różny stopień upośledzenia umysłowego oraz fizycznego. Szkoła posiada Sal Do wiadczenia wiata szczególnie przydatną dla dzieci autystycznych i o głębokich, sprężonych upośledzeniach. Budynek zewnętrznie i wewnętrznie dostosowany jest do potrzeb osób niepełnosprawnych. O rodek posiada mikrobus przystosowany do przewozu osób niepełnosprawnych. Szkoła jest przyjazna dla osób niepełnosprawnych, zwłaszcza dzieci, uwzględniając ich potrzeby w swojej pozaszkolnej działalności.

W placówce od 2008 roku odbywają się zajęcia w ramach Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka. Wczesne Wspomaganie Rozwoju Dziecka to wielospecjalistyczne, kompleksowe i intensywne działania, których celem jest pobudzenie rozwoju psychomotorycznego i społecznego dziecka od chwili wykrycia pierwszych objawów nieprawidłowego funkcjonowania do czasu podjęcia nauki szkolnej. Aktualnie zajęcia są prowadzone dla 52 dzieci.

7. Powiatowy Urząd Pracy w Mówie

Powiatowy Urząd Pracy w Mówie udziela pomocy bezrobotnym oraz osobom poszukującym pracy w uzyskaniu zatrudnienia. Współpracuje z pracodawcami i instytucjami samorządowymi realizując wraz z nimi programy przeciwdziałania bezrobociu. W stosunku do osób niepełnosprawnych realizuje następujące zadania:

- 1) Poradnictwo pracy i poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych, ich szkolenia oraz przekwalifikowania,
- 2) Kierowanie osób niepełnosprawnych, wymagających specjalistycznego programu szkolenia oraz rehabilitacji leczniczej i społecznej do specjalistycznego o rodka szkoleniowo - rehabilitacyjnego lub innej placówki szkoleniowej,
- 3) Doradztwo organizacyjno-prawne i ekonomiczne w zakresie podejmowania działalności gospodarczej lub rolniczej podejmowanej przez osoby niepełnosprawne,

- 4) Współpraca z organami administracji rządowej i organami jednostek samorządu terytorialnego, organizacjami pozarządowymi i fundacjami, w zakresie zatrudniania i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych,
- 5) Współpraca z właściwym terenowo inspektoratem pracy w zakresie oceny kontroli miejsc pracy osób niepełnosprawnych.

Tabela nr 7. Zestawienie osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mławie w latach 2010-2012.

Rok		2010		2011		2012	
		Bezrobotni	Poszukujący Pracy	Bezrobotni	Poszukujący Pracy	Bezrobotni	Poszukujący Pracy
Ogółem zarejestrowani		179	82	173	27	189	32
Kobiety		77	31	78	11	94	12
Zamieszkali na wsi		62	23	66	8	77	11
Wiek	Do 25 lat	20	8	17	2	17	2
	Powyżej 45 lat	107	48	99	17	115	17
Wykształcenie	Wyższe	6	3	6	2	7	3
	Średnie Zawodowe	35	32	41	12	54	8
	Średnie ogólnokształcące	10	11	10	2	11	2
	Zasadnicze Zawodowe	69	20	59	7	67	10
	Podstawowe i poniżej	59	16	57	4	50	9
Stopień niepełnosprawności	Znaczny	0	14	0	6	1	6
	Umiarkowany	39	36	42	13	42	14
	Lekki	140	32	131	8	146	12
Razem bezrobotni i poszukujący pracy		261		200		221	

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie

Tabela nr 8. Liczba osób niepełnosprawnych podejmujących pracę w latach 2010 ó 2012

Lata	2010	2011	2012	Razem
Ogólna liczba podjętych prac	79	107 ¹	87 ²	273
Zwykłe oferty pracy	67	103	74	244
Staż absolwenckie	5	2	4	11
Roboty publiczne	6	1	2	9
Prace interwencyjne	1	2	3	6

ródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie

Liczną grupą niepełnosprawnych niepracujących stanowią osoby w wieku powyżej 45 lat. Zarówno dla tej grupy jak i osób młodszych do 25 lat istotnym zadaniem jest aktywizacja zawodowa ó pomoc w pozyskiwaniu pracy oraz stworzenie możliwości przekwalifikowania się, a także dokształcania.

8. Zakład Opieki Zdrowotnej

W stosunku do osób niepełnosprawnych realizują zadania w zakresie:

- 1) Leczenia ogólnego (publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej),
- 2) Rehabilitacji leczniczej (SP ZOZ w Mławie, NZOZ w Dzierzgowie),
- 3) Kierowania do leczenia specjalistycznego i rehabilitacji (POZ),
- 4) Zaopatrzenie w sprzęt ortopedyczny (SP ZOZ).

9. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Mławie

Jest placówką diagnozującą, leczącą i rehabilitującą w systemie lecznictwa zamkniętego oraz ambulatoryjnego dla wszystkich mieszkańców powiatu mławskiego zarówno dzieci jak i dorosłych. Zakład wyposażony jest w nowoczesny sprzęt i aparaturę medyczną

¹ 1 osoba odbywała staż a następnie otrzymała ofertę pracy.

² 4 osoby podjęły pracę bez pośrednictwa PUP.

zapewniaj c odpowiedni standard diagnostyczny. Pomieszczenia dostosowane s do potrzeb osób niepe-osprawnych zw-cszcza posiadaj cych trudno ci w poruszaniu si , w tym poruszaj cych si na wózkach.

Zak-ud sk-ada si z trzech Przedsi biorstw, zwanych dzia-ami:

- 1) Dzia- wiadcze Szpitalnych,
- 2) Dzia- wiadcze Ambulatoryjnych,
- 3) Dzia- wiadcze Opieki D-ugoterminowej.

Zadania Zak-udu Opieki Zdrowotnej:

1. Udzielanie wiadcze zdrowotnych oraz zawodowe post powanie s-ucze zachowaniu, przywróceniu lub poprawie zdrowia a w szczeg-olno ci:
  - 1) badanie i porada lekarska,
  - 2) leczenie,
  - 3) badanie i terapia psychologiczna,
  - 4) rehabilitacja lecznicza,
  - 5) opieka nad kobiet ci-arn i jej p-odem, porodem, po-ogiem oraz nad noworodkiem,
  - 6) opieka nad zdrowym dzieckiem,
  - 7) badanie diagnostyczne w tym z analityk medyczn ,
  - 8) piel-gnacja chorych,
  - 9) piel-gnacja niepe-osprawnych i opieka nad nimi,
  - 10) opieka paliatywno ó hospicyjna,
  - 11) zapobieganie powstawaniu urazów i chorób poprzez dzia-anie profilaktyczne oraz szczepienia ochronne,
  - 12) czynno ci z zakresu zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i rodki pomocnicze.
2. Uczestniczenie w kszt-eniu ustawicznym pracowników medycznych.
3. Promocja zdrowia.

10. Caritas Diecezji Płockiej w Mławie.

Placówka posiada poradnię rehabilitacyjną i wykonuje świadczenia z zakresu rehabilitacji leczniczej oraz wypoczynka sprężysto-rehabilitacyjnego i pomocniczego. Świadczy również usługi pielęgniarskie w miejscu zamieszkania osoby chorej lub niepełnosprawnej. Placówka dysponuje własnym rodzajem transportu sanitarnego.

W roku 2012 zakres usług placówki przedstawia się następująco:

- w ramach Poradni rehabilitacyjnej wykonano 998 usług,
- w gabinecie fizjoterapii i rehabilitacji ambulatoryjnej przyjęto 1528 pacjentów, którym również wykonano ok. 54000 zabiegów,
- opiekę długoterminową objęto 70 osób,
- pielęgniarki rodowiskowe rodzinne świadczyły usługi dla ponad 8000 pacjentów,
- w ramach Hospicjum domowego objęto opieką 44 pacjentów.

11. rodowiskowy Dom Samopomocy w Strzegowie.

Powstał do życia w 1996 roku. Placówka przeznaczona jest dla 25 osób z zaburzeniami psychicznymi z gminy Strzegowo i jest przystosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. Posiada własny mikrobus dostosowany do przewozu osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, o różnym stopniu upośledzenia. Rodowiskowy Dom Samopomocy jest placówką o charakterze dziennego pobytu i prowadzi działalność w zakresie:

- 1) Terapii zajęciowej prowadzonej w formie zespołowej i indywidualnej, z możliwością wyboru przez uczestnika rodzajów z spośród wielu oferowanych zajęć,
- 2) świadczeń zdrowotnych obejmujących: opiekę pielęgniarską, rehabilitacyjną, psychoterapię indywidualną i grupową oraz w razie potrzeby opiekę lekarską,
- 3) Treningów umiejętności społecznych dotyczących nauki i podtrzymywania zdolności w zakresie czynności dnia codziennego,
- 4) Organizacji zajęć o charakterze kulturalnym, sportowym i turystycznym,
- 5) świadczeń socjalnych, w tym wyżywienia i pomocy rzeczowej.

12. Dom Pomocy Społecznej w Bogurzynie

Dom przeznaczony jest dla 50 osób przewlekle psychicznie chorych .

Aktualnie zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej, w DPS prowadzona jest opieka, leczenie, pielęgnacja, rehabilitacja i terapia osób przewlekle psychicznie chorych. Tworzone są programy dostosowawcze min. na podstawie ocen samoobsługi i potrzeb mieszkańców. W ramach terapii zajęciowej przygotowywane są również zabawy okolicznościowe i inne atrakcje aktywizujące mieszkańców.

13. Orodki Pomocy Społecznej

Na terenie Powiatu Miejskiego znajduje się 1 miejski i 9 gminnych orodków pomocy społecznej. W odniesieniu do osób niepełnosprawnych realizują one następujące zadania:

- 1) Udzielanie pomocy finansowej w postaci zasiłków pielęgnacyjnych i rodzinnych, zasiłków celowych, okresowych, stałych.
- 2) Udzielanie pomocy rodowskowej w postaci usług i opieki pielęgnacyjnej,
- 3) Udzielanie pomocy specjalistycznej w postaci poradnictwa, terapii i pracy socjalnej,
- 4) Udzielanie pomocy rzeczowej,
- 5) Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.

Tabela nr 9. Niepełnosprawno jako powód korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w OPS z terenu Powiatu Miejskiego.

2009 rok		2010 rok		2011 rok		2012 rok	
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej
6.371	728	5.998	682	5.784	634	4.609	617

ródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego i Gminnych Orodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Miejskiego.

14. Organizacje Pozarządowe.

Organizacje pozarządowe w krajach społecznej gospodarki rynkowej mają do spełnienia szczególne posłannictwo. Dzięki temu, tworzą się oddolnie i spontanicznie jako pierwsze ujawniają i reagują na autentyczne problemy osób niepełnosprawnych. Wnoszą one nowe wartości, niezwykle korzystne z punktu widzenia wymogów stawianych rozwojowi stosowanym w strefach budżetowych domen lokalnej polityki społecznej. Coraz większe znaczenie w realizacji zadań różnych grup społecznych odgrywają w szczególności stowarzyszenia i fundacje. Nie nastawiają się na osiągnięcie zysku wypełniają lukę w dostarczaniu obywatelom usług w tych sferach, które nie są wykonywane lub są wykonywane w sposób niewystarczający przez sektor publiczny czy prywatny. Dotyczy to w szczególności działań z zakresu ochrony zdrowia i rehabilitacji, pomocy społecznej, edukacji i oświaty.

Spełniają istotną rolę w zakresie wspierania osób niepełnosprawnych i ich rodzin. Nikt nie zna lepiej środowiska niepełnosprawnych jak sami niepełnosprawni, którzy w celu skutecznego działania organizują się w związki i stowarzyszenia. Organizacje pozarządowe prowadzą działalność w zakresie wsparcia, samopomocy oraz rozwijania współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego i innymi placówkami działającymi na rzecz osób potrzebujących i niepełnosprawnych.

W powiecie mińskim działają następujące organizacje pozarządowe:

1) Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Mińwie

Stowarzyszenie liczy 49 członków.

Reprezentuje interesy i działa na rzecz osób z upośledzeniem umysłowym, ich rodzin i opiekunów prawnych. Prowadzi zajęcia kulturalno-sportowe i rekreacyjne połączone z integracją dla 28 osób. Organizacja zajmuje się także wsparciem rodzin osób upośledzonych umysłowo.

2) Polski Związek Głuchych Koło w Mińwie:

- Prowadzi działalność w zakresie tłumaczenia języka migowego,

- Organizuje okolicznościowe spotkania członków związku,
- Informuje o przywilejach i ulgach przysługujących osobom niepełnosprawnym,
- Prowadzi całoroczne kompleksowe rehabilitacje dorosłych niepełnosprawnych i z wad słuchu zrzeszonych w kole terenowym, udziela pomocy i wsparcia we wszystkich sprawach życiowych.

Polski Związek Głuchych Koło w Mławie obejmuje pomoc 50 osób niepełnosprawnych.

3) Katolickie Stowarzyszenie Wspierania Dzieł Miłosierdzia i Ewangelizacji „Serce za Serce”

Działalność kieruje w stronę dzieci niepełnosprawnych fizycznie jak i umysłowo. Organizuje różnego rodzaju imprezy sportowo-integracyjne, zabawy i konkursy głównie o tematyce prozdrowotnej i integracyjnej. Stowarzyszenie liczy 28 członków. Z oferty Stowarzyszenia korzysta 14 osób niepełnosprawnych.

4) Polski Związek Niewidomych Koło w Mławie

Prowadzi działalność pomocową i doradczą w stosunku do osób niewidomych i niedowidzących, organizuje spotkania integracyjne, a także różnego rodzaju imprezy okolicznościowe oraz wyjazdy turystyczne. Działalność koła polega również na wsparciu oraz pomocy w załatwianiu codziennych spraw osób niewidomych i niedowidzących. Działalność koła prowadzona jest dla 50 członków.

5) Polski Czerwony Krzyż

Zajmuje się organizacją wypoczynku dla najbardziej potrzebujących dzieci oraz młodzieży w tym niepełnosprawnej, prowadzi zbiórki rzeczy używanych. W roku 2012 z pomocy PCK skorzystało 260 osób, w tym 80 dzieci i młodzieży.

Reasumując - brakuje kompleksowych działań na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin. Dla poprawy warunków życia osób niepełnosprawnych niezbędne jest tworzenie i kreowanie otoczenia sprzyjającego pełnemu udziałowi osób niepełnosprawnych w życiu codziennym. Celem programu jest stworzenie całościowego systemu wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin, poprzez prowadzenie działań profilaktycznych, edukacyjnych, rehabilitacyjnych i leczniczych, a także działań w zakresie poprawy infrastruktury technicznej poprzez likwidację barier i poprawę dostępu do obiektów użyteczności publicznej, po działania zmierzające do zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

W realizacji programu winny uczestniczyć wszystkie podmioty, które zajmują się problematyką niepełnosprawności w różnych jej aspektach zarówno jako pomysłodawcy jak i realizatorzy programu tak w sferze organizacyjnej jak i finansowej.

IV. POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH NA LATA 2013 - 2020

Cel główny:

„ZINTEGROWANY SYSTEM WSPARCIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W RODOWISKU LOKALNYM”

Cele strategiczne:

- 1) Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych na polu zdrowotnym, społecznym, edukacyjnym i zawodowym,**
- 2) Integracja osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną,**
- 3) Priorytetowe traktowanie potrzeb osób niepełnosprawnych w polityce lokalnej.**

Cele operacyjne:

- 1) Pełny dostęp do świadczeń zdrowotnych w tym z zakresu rehabilitacji leczniczej,*
- 2) Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w zakresie edukacji,*
- 3) Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych,*
- 4) Prowadzenie działań zmierzających do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych,*
- 5) Prowadzenie działań umożliwiających osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym, kulturalnym oraz w zakresie sportu, turystyki i rekreacji,*
- 6) Tworzenie środowiska przyjaznego dla osób niepełnosprawnych,*
- 7) Ułatwienie dostępu do informacji o przepisach, uprawnieniach i programach dla osób niepełnosprawnych.*

CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

- 1. Inicjowanie, prowadzenie i wspieranie działań zmierzających do likwidacji barier (m. in. architektonicznych, komunikacyjnych i społecznych) utrudniających osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym.*
- 2. Rozwój usług rehabilitacyjnych.*
- 3. Aktywizacja społeczna oraz wspieranie aktywnego udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.*
- 4. Integracja i aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych.*

CEL SZCZEGÓŁOWY 1

Inicjowanie, prowadzenie i wspieranie działań zmierzających do likwidacji barier (m. in. architektonicznych, komunikacyjnych i społecznych) utrudniających osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym

Przepisy obowiązującego prawa zapewniają osobom niepełnosprawnym dostęp do wszelkich instytucji użyteczności publicznej, posiadanie maksymalnej swobody poruszania się, wstęp do budynków i środków transportu. Jednak w praktyce występują liczne bariery funkcjonalne, do których można zaliczyć:

- bariery architektoniczne oraz utrudnienia w korzystaniu przez osoby niepełnosprawne z budynków i otoczenia,
- bariery urbanistyczne oraz utrudnienia w korzystaniu z niezabudowanej przestrzeni publicznej,
- bariery w komunikowaniu się oraz utrudnienia w porozumiewaniu się między ludźmi i dostępie do informacji,
- bariery transportowe oraz utrudnienia w korzystaniu ze środków transportu,
- bariery techniczne oraz utrudnienia w korzystaniu z przestrzeni życiowej człowieka

wskutek braku odpowiednio przystosowanych urządzeń technicznych.

Likwidacja istniejących barier pozwoli osobie niepełnosprawnej na aktywne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym.

Występujące bariery są przyczyną izolacji osoby niepełnosprawnej od otoczenia

i uzależnienia jej od pomocy innych osób.

Należy więc podejmować działania zmierzające do usuwania występujących barier, które ograniczają lub uniemożliwiają jednostce samodzielne funkcjonowanie w środowisku.

Warunkiem integracji społecznej jest włączenie się osób niepełnosprawnych do czynnego i aktywnego życia w społeczeństwie.

Dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej należy stworzyć możliwości uczęszczania do ogólnie dostępnych placówek o wiatowych.

Oczekiwane rezultaty:

1. Wzrost liczby obiektów użyteczności publicznej pozbawionych barier architektonicznych.
2. Wzrost ilości mieszkań pozbawionych barier, przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.
3. Likwidacja barier utrudniających osobom niepełnosprawnym poruszanie się po najbliższym terenie.
4. Likwidacja barier architektonicznych, transportowych, społecznych w szkołach.
5. Wzrost liczby osób niepełnosprawnych uczęszczających do placówek edukacyjnych i rehabilitacyjnych oraz uczestniczących w życiu społecznym.
6. Zwiększenie ilości grup integracyjnych w przedszkolach i szkołach.
7. Zmniejszenie ilości dzieci objętych nauczaniem indywidualnym.
8. Wiksza samodzielność i niezależność osób niepełnosprawnych.
9. Zmniejszenie ilości osób pozostających w domu z powodu barier architektonicznych i komunikacyjnych.
10. Swobodne przemieszczanie się środkami transportu przez osoby niepełnosprawne.
11. Podniesienie świadomości społecznej w zakresie niepełnosprawności.
12. Poszerzenie zakresu wiedzy osób niepełnosprawnych na temat dostępnych form pomocy.
13. Wzrost zainteresowania społeczności lokalnej problemami osób niepełnosprawnych.
14. Zwiększenie ilości imprez (kulturalnych sportowych, rekreacyjnych) z udziałem osób niepełnosprawnych.
15. Zwiększenie wykorzystania potencjału osób niepełnosprawnych we wszystkich dziedzinach życia.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. liczba zlikwidowanych barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej.
2. liczba zlikwidowanych barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych.
3. Ilość przeprowadzonych likwidacji barier komunikacyjnych.
4. Ilość zorganizowanych imprez oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu,
5. Liczba informacji o działaniach osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia, promujących pozytywny wizerunek osób niepełnosprawnych.
6. Liczba dzieci niepełnosprawnych objęta edukacją we wszystkich typach szkół
7. Liczba utworzonych grup integracyjnych w przedszkolach, szkołach na różnym poziomie.
8. Liczba dzieci objętych nauczaniem indywidualnym.
9. Liczba placówek oświatowych bez barier.
10. Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego.

Realizator:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, placówki oświatowe, samorządy gminne i powiatowy, organizacje pozarządowe, PFRON.

Termin realizacji **2013-2020r.**

CEL SZCZEGÓLNY 2

Rozwój usług rehabilitacyjnych

W tym elementem usprawniania osób niepełnosprawnych jest ich rehabilitacja. Może ona przybierać różne formy i przebiegać na wiele różnych sposobów. Odpowiednie zabiegi terapeutyczno-lecznicze dobierane są zgodnie z rodzajem niepełnosprawności oraz stanem pacjenta.

Rehabilitacja i usługi rehabilitacyjne pomagają osiągnąć i utrzymać optymalny poziom niezależności i funkcjonowania osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkiwania. Zgodnie z definicją zapisaną w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U.z 2011 r. Nr 127 poz.721 z późn. zm.) „Rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań, w szczególności

organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jako życia i integracji społecznej.

Rehabilitacja powinna być dostępna, wcześnie zapoczątkowana oraz kompleksowa.

Rehabilitacja powinna również :

- przywraca osobom niepełnosprawnym zdolność do wykonywania samodzielnie podstawowych codziennych czynności,
- przygotowuje do samodzielnego życia w społeczeństwie,
- stworzy warunki i możliwości kontaktów ze środowiskiem społecznym,
- dostarczy środki techniczne, przedmioty ortopedyczne, sprzęt rehabilitacyjny, który ułatwia funkcjonowanie w życiu codziennym,
- przygotowuje do podjęcia pracy zawodowej,
- umożliwi zatrudnienie stosownie do posiadanych kwalifikacji i niepełnosprawności.

Oczekiwane rezultaty:

1. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do usług rehabilitacyjnych.
2. Poprawienie bądź utrzymanie sprawności psychofizycznej u tych osób.
3. Stworzenie środowiska przyjaznego osobom niepełnosprawnym.
4. Wzrost wiadomości wśród osób niepełnosprawnych w zakresie potrzeby podejmowania wczesnej i kompleksowej rehabilitacji.
5. Zwiększenie dostępności oraz ilości osób korzystających z różnych form usług rehabilitacyjnych.
6. Utworzenie placówek poradnictwa specjalistycznego.
7. Utworzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego.
8. Zwiększenie wiadomości lokalnego środowiska dotyczącej problemów osób niepełnosprawnych.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. Liczba osób niepełnosprawnych, którym dofinansowano zakup przedmiotów ortopedycznych, pomocniczych, rehabilitacyjnych.

2. Liczba osób objętych rehabilitacją zawodową.
3. Liczba osób korzystających z rehabilitacji społecznej.
4. Liczba akcji promujących wczesne i kompleksowe rehabilitacje.
5. Liczba osób, których wzrosła aktywność społeczna lub zawodowa.

Realizator:

PCPR, Starostwo Powiatowe, SP ZOZ, organizacje pozarządowe,

Termin realizacji **2013-2020r.**

CEL SZCZEGÓŁOWY 3

Aktywizacja społeczna o wspieranie aktywnego udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym

Aby zagwarantować osobom niepełnosprawnym pełne prawa do uczestnictwa w życiu danej społecznie należy podejmować działania oraz stworzyć system wyrównywania szans i tworzenie warunków umożliwiających im korzystanie z wszelkich praw przysługujących wszystkim obywatelom.

Równy szans polega na eliminacji wszelkich barier (fizycznych, finansowych, socjalnych, psychologicznych, mentalnych) utrudniających lub zniechęcających osoby niepełnosprawne do aktywnego udziału w życiu społecznym. Należy podejmować działania przeciwdziałające zjawiskom odrzucenia, alienacji, marginalizacji. Aby przeciwdziałać wymienionym

niepodymanym zjawiskom należy inspirować rozwój ruchu społecznego - lokalnego, wspierać organizacje pozarządowe, które podejmują działania na rzecz poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych, aktywnego udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, w tym kultura, sport, turystyka. Stworzenie możliwości uczestnictwa w życiu publicznym, kulturalnym, sportowym oraz rekreacji i turystyce podnosi znacznie jakość ich funkcjonowania w codziennym życiu. Ich aktywna działalność we wszystkich dziedzinach życia łamię stereotypy jakimi funkcjonują w społeczeństwie na temat osób niepełnosprawnych i buduje pozytywny wizerunek tych osób.

Akceptacja ze strony środowiska, w którym funkcjonują eliminuje u nich poczucie odrzucenia i marginalizacji.

Należy podejmować różnorodne działania na rzecz osób niepełnosprawnych mające doprowadzić do samodzielności jednostek, ich niezależności finansowej i pełnej integracji ze społeczeństwem.

Integracja wyraża się przez akceptację i dostrzeganie miejsca osób niepełnosprawnych w społeczeństwie.

Celem integracji jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym prowadzenia normalnego życia na tych samych zasadach jak innym członkom społeczeństwa.

Osoby niepełnosprawne mają prawo do zagwarantowania im pełnego uczestnictwa w życiu społeczno i lokalnej tak by miały możliwość wykorzystania swego potencjału. Należy umożliwić im dostęp do biur, instytucji, ośrodków kultury i usług z nimi związanych oraz zapewnić możliwość uprawiania sportu i rekreacji.

Oczekiwane rezultaty:

1. Zmiana wiadomości społeczeństwa dotycząca osób niepełnosprawnych.
2. Utrwalenie pozytywnego wizerunku osób niepełnosprawnych w wiadomości społecznej.
3. Wzmocnienie poczucia własnej wartości wśród osób niepełnosprawnych.
4. Rozszerzenie zakresu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w ramach aktywnej integracji.
5. Zwiększenie ilości imprez z udziałem osób niepełnosprawnych.
6. Wykorzystanie potencjału osób niepełnosprawnych we wszystkich dziedzinach życia.
7. Opracowanie, wydawanie i aktualizowanie informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych.
8. Współpraca instytucji lokalnych działających na rzecz osób niepełnosprawnych
9. Wzrost zainteresowania społeczno i lokalnej problematyki osób niepełnosprawnych.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. Liczba osób uczestniczących w programach i w projektach.
2. Liczba wystaw, koncertów dotyczących twórczości artystycznej osób niepełnosprawnych.
3. Liczba imprez integracyjnych.
4. Liczba osób skierowanych na turnusy rehabilitacyjne.

5. Liczba informacji o działaniach osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia, promujących pozytywny wizerunek osób niepełnosprawnych

Realizator:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, placówki oświatowe, samorządy gminne i powiatowy, organizacje pozarządowe, PFRON.

Pracownicy

CEL SZCZEGÓŁOWY 4

Integracja i aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych

Praca zawodowa zapewnia pełne uczestnictwo w życiu społecznym gdy :

- zapewnia niezależność materialną,
- wzmacnia poczucie własnej wartości,
- zapewnia kontakty społeczne i udział w życiu społeczno lokalnej.

Rehabilitacja zawodowa opiera się na działaniach skierowanych na pomoc osobom niepełnosprawnym oraz pracodawcom zatrudniającym osoby niepełnosprawne. Ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskanie i utrzymanie odpowiedniego stanowiska i awansu zawodowego poprzez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego i poradnictwa pracy.

Oczekiwane rezultaty:

1. Zwiększenie szans na zatrudnienie i ekonomiczne usamodzielnienie się osób niepełnosprawnych.
2. Zwiększenie liczby zatrudnionych osób niepełnosprawnych.
3. Podniesienie kwalifikacji zawodowych.
4. Zwiększenie liczby stanowisk pracy organizowanych przy udziale środków PFRON.
5. Zwiększenie liczby stanowisk organizowanych przy udziale środków PFRON, UE oraz innych środków.
6. Zwiększenie liczby osób niepełnosprawnych korzystających z doradztwa zawodowego.
7. Wspieranie tworzenia zakładu aktywności zawodowej, spółdzielni społecznej, warsztatów terapii zajęciowej.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. Liczba osób niepełnosprawnych zatrudnionych na otwartym rynku pracy.
2. Liczba osób niepełnosprawnych podejmujących działalność gospodarczą.
3. Liczba utworzonych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.
4. Liczba osób niepełnosprawnych podwyższających kwalifikacje, szkolących się lub przekwalifikujących się.
5. Liczba zakładów aktywności zawodowej i spółdzielni socjalnych.
6. Liczba osób zatrudnionych w zakładach aktywności zawodowej i spółdzielniach socjalnych.
7. Liczba warsztatów terapii zajęciowej.
8. Liczba uczestników warsztatów terapii zajęciowej.

Realizator:

Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, placówki oświatowe, instytucje szkolące, samorządy gminne.

Termin realizacji **2013 - 2020r.**

ADRESACI PROGRAMU:

- osoby niepełnosprawne,
- rodziny osób niepełnosprawnych,
- przedstawiciele organizacji pozarządowych,
- instytucje zajmujące się osobami niepełnosprawnymi.

FINANSOWANIE PROGRAMU:

- ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- ze środków własnych powiatu,
- z innych środków, takich jak np. dotacja celowa z budżetu Państwa,
- ze środków finansowych pozyskiwanych w konkursach na poszczególne programy,
- ze środków Unii Europejskiej,
- ze środków własnych beneficjentów pomocy.

PODSUMOWANIE

Powiatowy Program Działania na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2013 - 2020 przedstawia problemy osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym oraz określa na najbliższe lata podstawowe zadania różnych podmiotów zajmujących się problematyką wspierania osób niepełnosprawnych. Program wskazuje potrzeby osób niepełnosprawnych oraz wyznacza główne cele do osiągnięcia. O ile działania z zakresu rehabilitacji zawodowej obejmują grupę osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym, o tyle działania z zakresu rehabilitacji społecznej dotyczą osób niepełnosprawnych od wczesnego dzieciństwa do późnej starości, wraz ze wszystkimi zró nicowanymi problemami. Z tych względów, poza tymi w Programie zadaniami o charakterze uniwersalnym, takimi jak znoszenie barier utrudniających funkcjonowanie w środowisku domowym, czy zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, sporo uwagi poświęcono znoszeniu barier mentalnych. Osoby niepełnosprawne wciąż nie są traktowane jako pełnosprawni obywatele. Na co dzień mamy do czynienia z przejawami dyskryminacji w zakresie opieki medycznej, edukacji, zatrudnienia i innych dziedzin życia społecznego. Przedstawiony **Ź Powiatowy Program Działania Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych** jest próbą wyjścia naprzeciw problemom osób niepełnosprawnych. Oczywiście jest fakt, że ich rozwiązanie związane jest z dużymi nakładami finansowymi. Zintegrowanie wszelkich działań, inicjatyw społecznych, usprawnienie systemu pomocy osobom niepełnosprawnym jest zadaniem na wiele lat, ale dajemy szansę osobom niepełnosprawnym na poprawę warunków ich życia oraz pełniejszą integrację ze środowiskiem ludzi zdrowych. Program opiera się na zasadzie pomocniczości i ma charakter otwarty. Będzie systematycznie aktualizowany w miarę pojawiających się potrzeb i możliwości.

HARMONOGRAM

Realizacji Powiatowego Programu Działania na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2013-2020

L.p.	Rodzaj zadania	Sposób realizacji	Wykonawcy	Termin realizacji	Koszt i źródło finansowania
1.	<p>Profilaktyka i edukacja zdrowotna w zakresie przeciwdziałania niepełnosprawności.</p>	<p>1. Gromadzenie danych dotyczących przyczyn występowania niepełnosprawności w rodzinach mieszkańców powiatu.</p> <p>2. Inicjowanie działań zmierzających do edukacji społeczeństwa powiatu w zakresie propagowania zdrowego stylu życia.</p> <p>3. Wspieranie kampanii informacyjnych dotyczących osób niepełnosprawnych.</p> <p>4. Podejmowanie działań w obszarze opieki medycznej, mających na celu</p>	<p>PCPR, Szkoła zdrowia, Starostwo Powiatowe, samorząd gminne, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna</p> <p>PCPR, Szkoła zdrowia, Starostwo Powiatowe, samorząd gminne, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna</p> <p>PCPR, Starostwo Powiatowe, samorząd gminne</p> <p>Szkoła zdrowia, Starostwo</p>	<p>Pracownicy</p> <p>Pracownicy</p> <p>Pracownicy</p> <p>Pracownicy</p>	<p>Bez kosztów</p> <p>Bez kosztów</p> <p>rodki PFRON</p> <p>Instytucje uczestniczące w programie</p>

		wczesn interwencji i leczenie m.in. propagowanie bada profilaktycznych.	Powiatowe, samorz dy gminne		
		5. Prowadzenie o wiaty zdrowotnej promuj cej zdrowy styl ycia.	PCPR, sba zdrowia, Starostwo Powiatowe, samorz dy gminne, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Praca ci g	Bez kosztów
2.	Wyrównywanie szans w zakresie edukacji osób niepe osprawnych	1.Dokonywanie diagnozy dot. ilo ci dzieci i m dzie y niepe osprawnych ucz szczaj cych do przedszkoli i szk	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, placówki o wiatowe, samorz dy gminne	2013 -2020	Bez kosztów
		2.Dokonywanie diagnozy placówek o wiatowych w kierunku likwidacji barier - sporz dzenie planu likwidacji barier w placówkach o wiaty,	Samorz dy gminne, placówki o wiaty	2013ó 2020	Bez kosztów
		3.Realizacja sporz dzonego planu	Starostwo Powiatowe, Poradnia	2013-2020	rodki PFRON,

	<p>likwidacji barier w placówkach o wiatowych,</p> <p>Inicjowanie tworzenia integracyjnych placówek o wiatowych: szkoły, przedszkola.</p>	<p>Psychologiczno-Pedagogiczna, Placówki o wiatowe, samorząd gminne, OSzW, organizacje pozarządowe</p>	<p>2013-2020</p>	<p>rodki własne</p> <p>rodki PFRON, rodki własne</p>
	<p>4.Stworzenie możliwości podejmowania przez osoby niepełnosprawne nauki w placówkach ogólnodostępnych oraz objęcie opieką psychologiczną i zapewnienie wsparcia pedagogicznego</p>	<p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Starostwo Powiatowe, samorząd gminne, placówki o wiatowe</p>	<p>2013-2020</p>	<p>rodki własne instytucji uczestniczących w programie,</p>
	<p>5.Objęcie młodzieży uczęszczającej programami stypendialnymi i pomocowymi adresowanymi do osób niepełnosprawnych</p>	<p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Starostwo Powiatowe, samorząd gminne, placówki o wiatowe</p>	<p>2013-2020</p>	<p>rodki własne instytucji uczestniczących w programie, rodki PFRON</p>

		<p>- objęcie pomocą stypendialną dzieci i młodzieży studiującej i uczącej się w szkołach średnich oraz wspieranie wszelkich inicjatyw lokalnych na rzecz osób niepełnosprawnych</p> <p>- promowanie programów mających na celu pomoc materialną uczącej się młodzieży.</p>	<p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Starostwo Powiatowe, samorząd gminny, placówki oświatowe</p>	2013-2020	<p>rodki własne instytucji uczestniczących w programie, rodki PFRON</p>
		<p>6. Przeciwdziałanie izolacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej poprzez likwidację barier transportowych:</p> <p>- zakup samochodu do przewozu dzieci niepełnosprawnych.</p>	<p>Starostwo Powiatowe, samorząd gminny, organizacje pozarządowe</p>	2013-2020	<p>rodki PFRON, rodki wnioskodawcy</p>
3.	Likwidacja barier funkcjonalnych,	<p>1. Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej:</p> <p>- likwidacja barier architektonicznych w placówkach pomocy społecznej,</p> <p>- zwiększenie dostępności osób</p>	<p>Starostwo Powiatowe, szpital zdrowia, samorząd gminny, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, PCPR</p>	2013-2020	<p>rodki PFRON, rodki własne</p>

	<p>niepełnosprawnych do gabinetów lekarskich,</p> <p>- działanie w Starostwie Powiatowym i Urzędach Gmin punktów obsługi osób niepełnosprawnych umiejscowionych na parterze z dostępnymi dla osób na wózkach inwalidzkich,</p>	<p>Starostwo Powiatowe, szkoła zdrowia, samorząd gminne, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, PCPR</p>	<p>2013-2020</p>	<p>ośrodki PFRON, ośrodki wnioskodawcy</p>
	<p>2. Likwidacja barier komunikacyjnych:</p> <p>- wyznaczenie na parkingach stanowisk przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych na obszarach poszczególnych gmin,</p> <p>- likwidacja krawężników i zrownoważenie faktury nawierzchni na przejściach dla pieszych w głównych ciągach komunikacyjnych,</p> <p>- zakup i montaż sygnalizacji akustycznej na przejściach dla pieszych posiadających sygnalizację świetlną.</p>	<p>Starostwo Powiatowe, szkoła zdrowia, samorząd gminne, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, PCPR</p>	<p>2013-2020</p>	<p>ośrodki PFRON, ośrodki wnioskodawcy</p>
		<p>j.w</p>	<p>2013-2020</p>	<p>ośrodki PFRON, ośrodki wnioskodawcy</p>

		<p>3. Informowanie społecznie o możliwościach korzystania ze środków PFRON w celu likwidacji barier architektonicznych, transportowych, w komunikowaniu się.</p> <p>4. Podejmowanie działań zmierzających do zmniejszenia barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i dostępie do edukacji, w tym pomoc w:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zakupie środków transportu dostosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych dla jednostek powiatu, samorządów gminnych, organizacji pozarządowych, - zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego przez osob 	<p>Starostwo Powiatowe, samorządy gminne,</p> <p>Starostwo Powiatowe, samorządy gminne, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, PCPR</p>	<p>2013-2020</p> <p>2013-2020</p>	<p>Bez kosztów</p> <p>środki PFRON, środki wnioskodawcy</p>
--	--	---	--	-----------------------------------	---

		<p>niepełnosprawnego samochodu,</p> <ul style="list-style-type: none"> - zakupu wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, - utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, - uzyskaniu prawa jazdy kategorii B, - zakupu urządzeń brajlowskich i lektorskich, - zakupu specjalistycznego sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem, oraz szkolenia w zakresie jego obsługi, - opłacie za pobyt dziecka osoby niepełnosprawnej w klubie lub w przedszkolu. 	<p>Starostwo Powiatowe, szkoła zdrowia, samorząd gminny, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, PCPR</p>	<p>2013-2020</p>	<p>ośrodki PFRON, ośrodki wnioskodawcy</p>
--	--	---	---	------------------	--

4.	Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych	1. Dofinansowania do uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,	PCPR	2013-2020	rodki PFRON, rodki wnioskodawcy
		2. Dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i rodki pomocnicze,	PCPR	2013-2020	rodki PFRON, rodki wnioskodawcy
		3. Dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych i urbanistycznych oraz w komunikowaniu się,	PCPR	2013-2020	rodki PFRON, rodki wnioskodawcy
		4. Dofinansowania sportu, kultury, rekreacji i turystyki,	PCPR	2013-2020	rodki PFRON, rodki wnioskodawcy

5.	Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych,	<p>1. Zdiagnozowanie rynku pracy w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ilości osób niepełnosprawnych w wieku aktywności zawodowej, - posiadanych kwalifikacji - obecnego stanu zatrudnienia osób niepełnosprawnych - potrzeb w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy, - potrzeb dot. kierunków szkolenia osób niepełnosprawnych, - finansowanie wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy osób niepełnosprawnych. <p>2. Inicjowanie działań na rzecz zmniejszenia bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - tworzenie stanowisk pracy w zakładach, - przyznawanie dot. na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej, - finansowanie kosztów szkoleń osób 	<p>Starostwo Powiatowe, Powiatowy Urząd Pracy, samorząd gminne, instytucje szkoleniowe, zakłady pracy</p> <p>Starostwo Powiatowe, Powiatowy Urząd Pracy, przedsiębiorcy, PCPR</p>	Pracownicy	<p>Bez kosztów</p> <p>dotacje własne, dotacje PFRON</p>
----	--	---	---	------------	---

		<p>niepełnosprawnych</p> <p>3.Opracowanie informacji dla pracodawców o preferencyjnych warunkach zatrudnienia osób niepełnosprawnych, z udziałem rodków:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, - Funduszu Pracy <p>4.Prowadzenie działań zmierzających do korzystania przez pracodawców z programów PFRON w zakresie zatrudniania osób niepełnosprawnych.</p> <p>5. Kursy i szkolenia dla osób niepełnosprawnych.</p>	<p>Starostwo Powiatowe, Powiatowy Urząd Pracy</p> <p>Starostwo Powiatowe, Powiatowy Urząd Pracy</p> <p>Starostwo powiatowe, PUP, PCPR</p>	<p>Pracownicy</p> <p>Pracownicy</p> <p>2013-2020</p>	<p>rodki własne</p> <p>rodki własne beneficjenta, rodki PFRON</p> <p>rodki PFRON, rodki Unii Europejskiej</p>
--	--	---	---	--	---

6.	Integracja społeczna osób niepełnosprawnych,	<p>1. Popularyzacja aktywnych form wypoczynku:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizacja corocznej Spartakiady Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych, - imprezy rekreacyjne, integracyjne i turystyczne, - wyjazdy i spotkania integracyjno-promocyjne, - wyjazdy i spotkania edukacyjno-rekreacyjne. <p>2. Popularyzacja rehabilitacji społecznej poprzez kierowanie na turnusy rehabilitacyjne jako formy wypoczynku i rehabilitacji,</p> <p>3. Przeciwdziałanie izolacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej poprzez organizowanie wspólnych imprez</p>	<p>Starostwo Powiatowe, OSzW Organizacje i stowarzyszenie osób niepełnosprawnych, PCPR</p> <p>Starostwo Powiatowe, ośrodki pomocy społecznej, służba zdrowia, PCPR</p> <p>Starostwo Powiatowe, organizacje pozarządowe, samorząd gminne,</p>	<p>2013-20120</p> <p>Pracownicy</p> <p>W terminach okolicznościowych</p>	<p>rodki własne, sponsorzy, rodki Unii Europejskiej</p> <p>rodki PFRON, rodki wnioskodawcy</p> <p>rodki własne</p>
----	--	--	--	--	--

	<p>integracyjnych.</p> <p>4. Edukacja społeczeństwa poprzez wydawanie broszur, ulotek plakatów i artykułów o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych,</p> <p>5. Opracowanie i realizacja projektów i programów oraz pozyskiwanie środków na aktywne integracje osób niepełnosprawnych w ramach programów, projektów i konkursów finansowych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.</p> <p>6. Udział w projektach, programach, konkursach i pozyskiwanie środków finansowych na działania z zakresu aktywnej integracji ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i innych środków finansowych.</p> <p>7. Udostępnianie obiektów sportowych, rekreacyjnych, wystawowych dla promowania działalności osób niepełnosprawnych we wszystkich dziedzinach życia.</p>	<p>PCPR, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna</p> <p>j.w</p> <p>Starostwo Powiatowe, organizacje pozarządowe, samorządy gminne, PCPR</p> <p>Starostwo Powiatowe, organizacje pozarządowe, samorządy gminne, PCPR</p> <p>Starostwo Powiatowe, organizacje pozarządowe,</p>	<p>Pracownicy</p> <p>W terminach naborów</p> <p>W terminach naborów</p> <p>2013-2020</p>	<p>rodki własne</p> <p>rodki EFS</p> <p>rodki PFRON, rodki EFS</p> <p>Bez kosztów</p>
--	--	---	--	---

			samorząd gminy, PCPR, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna		
7.	Ochrona socjalna i ekonomiczna	<p>1. Zdiagnozowanie środowiska pod kątem potrzeb socjalnych osób niepełnosprawnych: - przeprowadzenie przez ośrodki pomocy społecznej diagnozy pod kątem ilości osób niepełnosprawnych kwalifikujących się do pomocy społecznej, - sporządzenie wykazu osób niepełnosprawnych oczekujących wsparcia w sytuacjach trudnych życiowo i kierowanie do odpowiednich placówek</p> <p>2. Opracowanie informacji o formach pomocy na rzecz osób niepełnosprawnych przez instytucje funkcjonujące w środowisku lokalnym.</p> <p>3. Promowanie pomocowych programów lokalnych, powiatowych, wojewódzkich</p>	<p>PCPR, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, Powiatowy Urząd Pracy,</p> <p>PCPR, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, Powiatowy Urząd Pracy</p> <p>Starostwo Powiatowe, PCPR, ośrodki</p>	Pracownicy	Bez kosztów
				Pracownicy	Bez kosztów
				Pracownicy	Bez kosztów

		<p>i krajowych, z których mogą korzystać osoby niepełnosprawne</p> <p>4. Inicjowanie tworzenia placówek pomocowych na rzecz osób niepełnosprawnych o całonocnych i całonocnych (hostele, rodzinne domy pomocy społecznej, domy pomocy społecznej, ośrodki wsparcia, warsztaty terapii zajęciowej)</p>	<p>organizacje pozarządowe, Powiatowy Urząd Pracy</p> <p>Starostwo Powiatowe, samorządy gminne, PCPR, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe</p>	2013-2020	Instytucje uczestniczące w programie
8.	Opracowanie i stała aktualizacja danych dotyczących osób niepełnosprawnych	<p>1. Zbieranie informacji w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczby osób niepełnosprawnych - rodzajów niepełnosprawności, - statusu społecznego osób niepełnosprawnych, - potrzeb i oczekiwań 	Starostwo Powiatowe, PCPR, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o niepełnosprawności	Pracownicy	Bez kosztów

